

POLSKI NA STO PROCENT

ZBIÓR ZADAŃ MATURALNYCH

ZAKRESY PODSTAWOWY I ROZSZERZONY

KRZYSZTOF ANDRULONIS

INDEKS W KIESZENI

KRZYSZTOF ANDRULONIS

Polski na sto procent

Zbiór zadań maturalnych

ZAKRESY PODSTAWOWY I ROZSZERZONY

Fragment pokazowy

WARSZAWA 2023

Zadanie 1.

Zapoznaj się z poniższymi tekstami i odpowiedz na pytania.

Tekst 1.

Dosso Dossi

Czarodziejka Circe

Źródło: <https://encyklopedia.interia.pl/slownik-bohaterow-literackich/news-kirke.nId,2227497>

Tekst 2.

Homer

Odyseja (fragmenty)

Więc u wyspy Ajai stajem. Mieszka na niej
Kirka, pięknokędziorna, gadająca pani,
Złowrogięgo Ajeta rodzona siostrzyca.
Obojgu ojcem Słońce, co ziemi przyświeca,
Matką jej Persa, którą Okeanos rodzi. [...]

Ona gości swych sadza w krzesła, stół zastawia
Serami, a miód złoty z mąką im przyprawia,
Toż i wino pramnejskie; lecz durzące zioła
Mieszka w nie, by o domu zapomnieli zgoła.
Więc gdy zjedli, wypili, Kirka ich dotyka

Różdżką — i do świńskiego zapędza karmnika.
Bowiem łby ich, szczecina, kwiczenie, kształt cały
Były świńskie; li człecze mózgi im zostały.

Homer, *Odyseja*, Warszawa 1981.

Wskaż po jednym podobieństwie i różnicy w tym, jak ukazywana jest Kirke na obrazie Dosso Dossiego oraz w *Odysei Homera*.

Podobieństwo:

Różnica:

Zadanie 2.

Zapoznaj się z poniższym tekstem i odpowiedz na pytanie.

Franciszek Dionizy Książnin *Do Boga*

Czyja tu ręka pomoże?
Ojców naszych wielki Boże!
Powstaje na nas złość mnoga
I zewsząd trwoga.

Po czarnej niebios przestrzeni
Zachód się krwawo rumieni;
Wicher od wschodu wypada
I obca zdrada.

Jakże ten pożar łakomy,
Jak wytrzymamy te gromy?
Niechaj się puszy moc sroga:
My dzieci Boga!

"Ja - mówi - pójde przed wami,
Doły równajcie z górami;
Zamki tajemne otworzę,
Hardych ukorzę."

Uczyń, jak mówisz, o Panie!
Bojaźń i zbrodnia ustanie;
Słodką się ku nam rozśmieją
Cnoty nadzieją.

Franciszek Dionizy Książnin, *Wiersze wybrane*, Warszawa 1981

2.1. Rozstrzygnij, czy wylaniającą się z powyższego utworu wizję Boga można określić mianem deistycznej. Odpowiedź uzasadnij odwołując się do cech charakterystycznych deizmu.

.....

2.2. Uzupełnij poniższą tabelę.

Środek poetyckiego obrazowania	Cytat	Funkcja
	<i>Ojców naszych wielki Boże!</i>	
animizacja		
przerzutnia		

Zadanie 3.

Zapoznaj się z poniższymi tekstami i odpowiedz na pytania.

Tekst 1.

Juliusz Słowacki

Sowiński w okopach Woli (fragment)

W starym kościółku na Woli
 Został generał Sowiński,
 Starzec o drewnianej nodze,
 I wrogom się broni szpadą;
 A wokoło leżą wodze
 Batalionów i żołnierze,
 I potrzaskane armaty,
 I gwery: wszystko stracone!

Jenerał się poddać nie chce,
 Ale się staruszek broni
 Oparłszy się na ołtarzu,
 Na białym bożym obrusie,
 I tam łokieć położywszy,
 Kędy zwykle mszały kładą,
 Na lewej ołtarza stronie,
 Gdzie ksiądz Ewangelią czyta.

Tekst 2.

Wojciech Kossak

General Sowiński na szanłcach Woli

Źródło: <http://www.muzeumwp.pl/dictionary/sowinski-na-szancach-woli-mal-w-kossak,79,duzy.jpg>

3.1. Wskaż po jednym podobieństwie i różnicy występujących między wizjami generała Sowińskiego ujawniającymi się w wierszu Juliusza Słowackiego i obrazie Wojciecha Kossaka.

Podobieństwo:

Różnica:

3.2. Wyjaśnij znaczenie symboliczne miejsca, w którym dzieją się sceny przedstawione w wierszu Juliusza Słowackiego.

.....
.....
.....

Zadanie 4.

Zapoznaj się z poniższymi tekstami i odpowiedz na pytania.

Tekst 1.

Michaił Bułhakow

Mistrz i Małgorzata (fragment)

Piłat odezwał się po grecku:

– Więc to ty zamierzałeś zburzyć świątynię i nawoływałeś do tego lud?

Aresztowany znowu się ożywił, jego oczy nie wyrażały już strachu, zaczął mówić po grecku:

– Czło... – przerażenie błysnęło w jego oczach, zrozumiał, że omal się nie przejęzyczył. – Ja, hegemonie, nigdy w życiu nie miałem zamiaru burzyć świątyni i nikogo nie namawiałem do tak nonsensownego uczynku.

Zdziwienie odmalowało się na twarzy sekretarza, który pochylony nad niziutkim stołem spisywał zeznania. Uniósł głowę, ale natychmiast znów ją pochylił nad pergaminem.

– Wielka ilość rozmaitych ludzi schodzi się do tego miasta na święto. Są wśród nich magowie, astrologowie, wróżbici i mordercy – monotonna mówił procurator – niekiedy zdarzają się także kłamcy. Ty, na przykład, jesteś kłamcą. Zapisano tu wyraźnie –
– podburzałeś do zniszczenia świątyni. Tak zaświadczyli ludzie.

– Ci dobrzy ludzie – zaczął mówić więzień i spieszenie dodawszy: – hegemonie – ciągnął: – niczego nie studiowali i wszystko, co mówiłem, poprzekręcali. W ogóle zaczynam się obawiać, że te nieporozumienia będą trwały jeszcze bardzo, bardzo długo. A wszystko dlatego, że on niedokładnie zapisuje to, co mówię.

Michaił Bułhakow, *Mistrz i Małgorzata*, Warszawa 1998

Tekst 2.

Ewangelia wg św. Mateusza (fragment)

1 Gdy Jezus szedł po wyjściu ze świątyni, podeszli do Niego uczniowie, aby Mu pokazać budowlę świątyni. **2** Lecz On rzekł do nich: «Widzicie to wszystko? Zaprawdę, powiadam wam, nie zostanie tu kamień na kamieniu, który by nie był zwalony». **3** A gdy siedział na Górze Oliwnej, podeszli do Niego uczniowie i pytali na osobności: «Powiedz nam, kiedy to nastąpi i jaki będzie znak Twego przyjścia i końca świata?»

4 Na to Jezus im odpowiedział: «Strzeżcie się, żeby was kto nie zwiódł. **5** Wielu bowiem przyjdzie pod moim imieniem i będą mówić: Ja jestem Mesjaszem. I wielu w błąd wprowadzą. **6** Będziecie słyszeć o wojnach i o pogłoskach wojennych; uważajcie, nie trwóźcie się tym. To musi się stać, ale to jeszcze nie koniec! **7** Powstanie bowiem naród przeciw narodowi i królestwo przeciw królestwu. Będzie głód i zaraza, a miejscami trzęsienia ziemi. **8** Lecz to wszystko jest dopiero początkiem boleści.

Pismo Święte Starego i Nowego Testamentu, Poznań 1995

4.1. Rozstrzygnij, czy słowa Chrystusa w relacji znanej z Ewangelii wg św. Mateusza stanowią nawoływanie do zburzenia świątyni. Odpowiedź uzasadnij.

.....
.....
.....

4.2. Rozstrzygnij, czy cytowany fragment *Mistrza i Małgorzaty* Michaiła Bułhakowa ma charakter apokryficzny. Odpowiedź uzasadnij.

.....
.....
.....

KLUCZ ODPOWIEDZI

Zadanie 1.

Podobieństwo: zarówno w opowieści Odyseusza, jak i na obrazie Kirke wyposażona jest w różdżkę, stanowiącą jej magiczny atrybut.

Różnica: w relacji Odyseusza Kirke określana jest jako „pięknokędziorna”, co świadczy o urodzie jej włosów. Na obrazie z kolei nosi ona turban, pod którym ukrywa swe włosy.

Zadanie 2.

1. Bóg w wierszu Książnica nie jest ukazany według koncepcji deistycznej. Według deistów Bóg, niczym zegarmistrz, stworzył świat i rządzące nim prawa, jednak od tamtego momentu nie ingeruje bezpośrednio w jego funkcjonowanie. Przy takim założeniu modlitwa skierowana do Boga byłaby pozbawiona sensu, ponieważ ten nie może zmienić tego, jak działają ustanowione przez niego samego prawa.
- 2.

Środek poetyckiego obrazowania	Cytat	Funkcja
apostrofa	<i>Ojców naszych wielki Boże!</i>	Podmiot liryczny w uroczysty sposób zwraca się do adresata swej modlitwy.
animizacja	<i>Po czarnej niebios przestrzeni Zachód się krwawo rumieni</i>	Zabieg ten służy wyrazistszemu ukazaniu wrażeń barwnych związanych z zachodem słońca.
przerzutnia	<i>Słodką się ku nam rozśmieją Cnoty nadzieją</i>	W ten sposób podkreślone zostaje znaczenie cnót jako elementu podsumowania wiersza.

Zadanie 3.

1. Podobieństwo: zarówno w wierszu, jak i na obrazie generał Sowiński jest pozbawiony jednej nogi, a w zamian nosi drewnianą protezę.
Różnica: wydarzenia opisywane w wierszu mają miejsce wewnątrz kościoła, zaś na obrazie Sowiński broni się na zewnątrz kościoła, na tzw. szańcach, czyli fortyfikacjach służących do obrony przed wrogiem.
2. Sowiński broni się stojąc tuż przy ołtarzu, przez co dokonuje się sakralizacja i uświęcenie jego heroicznego wysiłku obrony na rzecz walczących powstańców.

Zadanie 4.

1. Nie, w Ewangelii wg św. Mateusza nie można znaleźć zachęty do zburzenia świątyni. Jezus zapowiada to wydarzenie i oznajmia, że będzie to jedno ze znamion zbliżającego się końca świata, jednak z jego słów nie wynika, że będzie to dziełem ludzkim, tym bardziej zaś nie wynika wezwanie, aby ludzie dokonali tego aktu zniszczenia.
2. Fragment ten ma charakter apokryficzny, ponieważ żadna z Ewangelii nie odnotowuje rozmowy Piłata i Jezusa, w której ten ostatni tłumaczy się przed rzymskim namiestnikiem z oskarżenia o nakłanianie do zburzenia świątyni.